

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . K 3—
pololetna . . „ 1.50
četrtletna . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 19. V LJUBLJANI, dné 9. aprila 1909. Leto IV.

Kapitalizem.

Pod naslovom „Delnice bogatinov“ objavil je »Ekonomist«, borzni list sledeča izvajanje: »Borzni listi vseh držav zaznamujejo gotovo kategorijo delnic, katere zavzemajo nekako izjemno stanje, in katere imajo to prednost, da njih vrednost takorekoč avtomatično raste. To so delnice zavarovalnih društev, ki uživajo vsled visokih dividend povsod zaupanje borznih krogov, in ki se smejo imenovati popolnoma opravičeno »Delnice bogatinov«. Ako se ozrejo delničarji velikih in renomiranih zavarovalnih društev sveta na razvoj podjetij, od katerih posedujejo te delnice in jih konsekvntno tudi ne dajo iz rok, morajo biti zadovoljni, da so svoje premoženje naložili v asekurančne delnice. Ne samo, da te delnice donajajo vsako leto lepi dobiček, raste tudi njih notranja vrednost, kar je razvidno iz razmerja med nominalno in kurzno vrednostjo. Tako notirajo sedaj delnice družbe »Anker«, ki so stale 1000 K, 6200 K, delnice »Assicurazioni Generali«, za katere se je vplačalo samo 630 K, se glase na 2100 K. 14.000 K delnice »Riunione Adriatica«, za katere se je vplačalo 800 K, 6500 K; delnice »I. o. grske splošne zavarovalne družbe«, glaseče se na 2000 K, 9850 K; delnice »Proti-zavarovalne družbe« »Panonic«

nominalne vrednosti 600 K, 2187 K; delnice »I. avstrijske zavarovalne družbe zoper nezgode« nominale 400 K, 2404 K. Agio teh delnic je tedaj 264 do 2200 odstotkov, med tem ko znaša dividenda 90 odstotkov.

Lastnik 100 komadov delnic »I. avstrijske zavarovalne družbe zoper nezgode«, ki je n. pr. kupil delnico za 420 K, je zaslužil v 25 letih več ko 600.000 K. Ta družba je dobila samo na obrestih zadnje leto 812.332 kron, torej več ko 40 odstotkov delniškega kapitala.

»Mednarodna zavarovalna družba zoper nezgode« je dobila v 17 letih, odkar obstoji, na premijah 48.180.304 K, za nezgode pa plačala 22.056.362 K. Znašala so torej plačila za nezgode le 44 odstotkov premij. Ostalo je družbi na leto poprek 1.536.702 K za režijo, rezervni zaklad in nalaganja premoženja.

V naslednjem le nekaj izglede, kako se obrestuje akcijski kapital nekaterih industrialnih podjetij:

Podjetje	nom. vrednost	dividenda	%
»Adria«	200	20	10
Aussig-Teplitzer-Bahn	1000	120	12
Bozen-Meraner E. B.	200	120	12
Elbeschiff A. G.	1000	100	10
Leoben-Vordernberg E. B.	400	150	37.5
Mari-Arco L. Eb.	200	20	10
Ostrau-Friedl. E. B.	400	40	10
Allg. österr. Bodenkredit	300	44	15
Pester Comunalbank	1000	160	16
Österr. Kreditanstalt	320	30	10
Böhmische Eskomptebank	400	40	10
Niederösterr. Eskomptegesellschaft	400	30	8
Galiz. Aktien Hyp. Bank	400	32	8
Wechsels. A. G. »Merkur«	400	36	9
Ungarische Handels A. G.	400	36	9
»Allianz« L. u. R. V. G.	400	34	8.4
»Anker«	1000	400	40
I. österr. allg. Unfall V. G.	400	120	30
Emailwerke »Austria«	250	12	10
N. ö. Bauverein	150	12	8
Bos. Am. Sodafabrik	200	50	25

Podjetje	nom. vrednost	dividenda	%
Maschinenfabr. Ges. Brünn	200	30	15
Wollw. Industrie G. Brünn	200	25	12.5
Kohlenbergw. G. Brüx	200	30	15
Dynamit Nobel A. G.	400	100	25
Druckf. »Enderlin« Wien	400	44	11
Felixdorfer Webe und Appretur	400	45	11.5
Fezfabr. A. G.	400	36	9
Allg. österr. Gasgesellsch.	400	120	30
Hirtenberger Patronenfabr.	400	60	15
I. Wiener Hotel A. G.	240	25	10
König. Cementfabrik	400	56	14
Lokomotivfabrik Wien	400	36	9
Österr. alpine Montang.	200	30	15
Ölindustrie-Ges.	400	50	12.5
Perlm. Kalk- und Ölfabr.	200	25	12.5
I. Pilsner Akt. Bräuerei	300	140	49
Triester Reisch. A. G.	400	35	9
Actien Brauerei Sarajevo	400	35	9
Papierfabr. Steyerh. hle	200	20	10
Teppichfabr. Ph. Haas & S.	150	15	10
Ung. allg. Kohlenberg A. G.	200	16	8
Veitscher Magnesit A. G.	400	50	12.5
Österr. Waffenfabr. Ges.	200	20	10
Wienerberger Ziegelfabr.	240	33	14
Ungar. Zuckerind. A. G.	1200	100	12
Niederösterr. Bauverein	150	12	8
Bosn. Sodafabrik	200	50	25
Maschinenfabr. Ges. Brünn	200	30	15
Wollw. Industrie G. Brünn	200	25	12.5
Kohlenbergw. G. Brüx	200	30	15
Dynamit Nobel A. G.	400	100	25
Druckfabr. »Enderlin« Wien	400	44	11
Felixdorfer Webe-Appretur	400	45	11.4
Fezfabriken A. G.	400	36	9
Allg. österr. Gasgesellsch.	400	120	30
Hirtenberger Patronenfabr.	400	60	15
I. Wiener Hotel A. G.	240	25	20
Kinrystr. Cementfabrik	400	56	14
Lokomotivfabrik Wien	400	36	9
Österr. Alpine Montang.	200	30	15
Ölindustrie-Gesellschaft	400	50	12.5
I. Pilsner A. Br. G.	300	140	49
Triester Reisch. F. A. G.	400	50	12.5
Aktein-Bräuerei Sarajevo	400	35	9

Vstanimo!

Zdaj, ko slavi Cerkev vstajenje Gospodovo, ko se bodo oglasili velikonočni zvonovi in oznanjali človeštvu, da Bog ni mrtev, ampak še živi, kraljuje, odpušča in sodi, ko bo veselje zlatilo otroška lica in prisijalo za kratek hip tudi v siromašno izbo, zdaj je tudi čas, da nekoliko v lastna srca pogledamo, svoje delo pretehtamo, in vstanemo, ako smo padli, si opomoremo, ako smo onemogli, popravimo, če smo zagrešili.

Iz lastne moči je Kristus vstal, povdarja evangelij. Človeku pa ni dano, da bi se edino s svojo pomočjo dvignil; zato je preslab in preomejen. V verskem oziru ga dviga cerkev, ki je Kristus, njegovo nadaljevanje na zemlji, njegovo tajinstveno telo, njegova neusahljiva moč na veke. In kar je cerkev, nabožna družba, za vernika, to je za nas delavce naša organizacija. Le v njej in po njej bomo vstali, le iz nje črpali moči in poguma.

Posebno eno pa bi radi na vstajenja dan naglašali. Mlad in lep je Kristus vstal od mrtvih, nekaj mladeniškega je zavelo v krščanstvu, ki je vzkliko nad praznim velikonočnim grobom.

Več mladosti, več mladeniškega pa tudi v našo delavsko organizacijo!

Najprej imamo družino. Družina je za človeško družbo to, kar je za rastlino kal, za človeško telo duša. Vse dobro, vse reforme, vse socialne pridobitve, vsa gospodarska povzdiga, vse sloni na družini — če je družina trdna, če se v njej zarod prav vzgaja, če iz nje pohajajo zdravo potomstvo, se bodo vse reforme prijele, se bodo izpopolnile in nove zasnovale. Po telesu in duhu zdrav oče in zdrava mati — na tej podlagi sloni Cerkev, država, organizacija.

Zato mora delavec posvečati veliko skrb vzgoji svojih otrok; družina mu mora biti res pravi dom, v katerem najrajši biva. In ker šola sinu ne nudi in ne more nuditi, kar za življenje najbolj potrebuje, skrbi, da bo tvoj otrok prišel v pravo družbo, v pravo mladeniško šolo, v visoko šolo organizacije, delavske samozaveš, verske izobrazbe, telesne čistosti in bistrega uma — v krščanski telovadski odsek! Česar si se sam s težavo v življenju po hudih izkušnjah naučil, to se bo tvojega sinu v mladeniški organizaciji lahko in brez težave prijel; postal bo pravi delavec, satnovsko zaveden, za vse dobro sprejemljiv in neomajen v svojih nazorih.

Če pa svojega sinu ne boš izročil mladeniškemu krščanskemu društvu, kaj bo iz njega? Misliš, da ga boš sam izbrihtal? Ne — postal bo ali kričač, ki se veliko postavlja, ko pa bi bilo treba res kaj pokazati, se potuhne in zleze pod klop — ali pa bo postal pijanec, lenoba, napol mrtva reč brez zavednosti, imajoč le toliko želja in potreb, kakor jih ima žival.

Delavci! Zavedajte se velike odgovornosti, ki jo imate glede na svoj naraščaj!

Ob tej priliki pa treba ne samo stariše, ampak tudi vse krščanske mladinske opozarjati na pereče vprašanje delavskega naraščaja. Delavski, rokodelski, obrtni naraščaj treba zbirati v telovadnici Krščanskega izobraževalnega društva, treba opozoriti mojstre na veliko važnost, ki jo ima za obrt samo vzgajanje naraščaja v pravem nramnem duhu, treba za ta naraščaj prirediti posebne večere s podučnimi predavanji in zabavami, da se tako najboljše sile delavskega stanu ohranijo, plemenitijo in obvarjejo zapeljivcev — bodisi takih, ki jih zapeljujejo k nenravnosti, grdobiji, kletvini in pijančevanju, kakor tudi tistih, ki izrabljajo delavski naraščaj za politične namene, ga hujskajo in za demonstracije vzgajajo.

Podjetje	nom. vrednost	dividenda	%
Papierfabr. »Steyermühle«	200	20	10
Aussig-Teplitz Eisenbahn	200	20	10
Bozen-Meran Eisenbahn	200	26	13
Elbeschiff A. G.	1000	100	10
Leoben-Vordernb. Eisenb.	400	150	37.5
Mari-Arco Eisenbahn	200	20	10
Ostrau-Friedau Eisenbahn	400	40	10
Österr. Commerciellbank	1000	160	16
Österr. Kreditanstalt	320	30	10
Böhm. Eskomptebank	400	40	10
Niederösterr. Eskompteb.-Gesellschaft	400	30	8
Galliz. Aktien-Hypotekarbank	400	32	8
Wechsels. Aktiengesellschaft »Merkur«	400	36	7.5
Ungar. Handels-A. G.	400	36	7.5
»Allianz«, Lebens- u. Renten-V. G.	400	34	8½
»Anker«, Lebens- u. Renten-V. G.	1000	400	40
I. österr. allgem. Unfall-V. G.	400	120	30
Emailwerke »Austria«	250	25	10
Teppichf. Haas & Sohn	150	15	15
Ung. allg. Kohlenb. A. G.	200	16	8
Veitscher Magnesit A. G.	400	50	12.5
Österr. Waffenfabr. G.	200	20	10
Wienerberger Ziegelfabrik	240	33	14
Ungar. Zuckerind. A. G.	1200	100	12

Ako pregledamo te številke, moramo priznati, da je boj delavstva za izboljšanje svoje plače popolnoma opravičen, saj vse te družbe bi brez delavstva ne opravile ničesar. Ako pa v tem boju delavstvo doseže uspehe, morajo plačati konsumenti večji zaslužek delavstva, kajti družbe, oziroma akcionarji prevale ta večji izdelek na občinstvo, in sicer po navadi v taki meri, da se kljub boljši plači, katero dobé delavci, dividenda še zviša. Da se potem nevolja občinstva, ki mora blago dražje plačati, obrne proti delavstvu, pri katerem vidi zvišanje plače, ne vidi pa v računskih zaključkih skrite višje dividende, je umevno. Zaradi tega bi se morala pozornost organiziranega delavstva obrniti pred vsem na to, da se cena producirana blaga ne zviša, če zviša plačo delavcem in drugim uslužbencem. Tu ni nobene razločka, vsi so uslužbenci, in morajo stati kakor skala v organizirani celoti. Visoke dividende so živi dokaz, da imajo uslužbenci pravico participirati na dohodkih, ne da bi te konsumenti obremenili, saj so dohodki takih podjetij v primeri z navadno obrestno mero naravnost ogromni. In vendar ne delajo akcionarji ničesar pri podjetju, a če delajo, so še posebej plačani. Ako prodere pri vseh uslužbencih, sosebeno pa pri delavstvu, to vprašanje, da se ne smejo višje plače prevladati na konsumente pri tako ogromnih dividendah, postane šele njih boj proti takim podjetnikom v pravem pomenu besede boj proti podraženju, pod katerim trpi isto tako delavec kakor ostali konsumenti. Šele tedaj bo mogoče nastopiti proti izkoriščevanju od strani »kapitalizma«, kar je glavni moment ureditve socialnega vprašanja.

Socialna finančna politika nam vелеva, da naj skušajo javni zastopi, kakor občina, država, prevzeti v lastno režijo vsa ona podjetja, katera služijo v prvi vrsti javni potrebi. V ta delokrog spadajo zavarovanje, prometna sred-

To je, prijatelji, najvažnejše vprašanje ob velikonočnih dnevih, ko se pomlajajo srca in se pomlaja tudi vsa narava. Delavska družva! Stopite v svojem okraju v najožjo zvezo s krščanskim telovadskim odsekom, zlasti s tistim mladeničem, ki vodi telovadbo naraščaja, potem pa s tistim, ki ta naraščaj izobrazuje z nagovori in predavanji. Išcite in poižvedujte po delavskih otrokih, ki so take izobrazbe potrebni, da se ne pogube na cesti in ne utonejo v blatu življenja. Na svoje shode pa tudi pritegnite vedno naraščaj, da bo tudi sin gorel za tiste vzore in cilje, katerim sledi oče. Kako žalostno in neodpušljiv greh je — kar se pogostokrat vidi — da je oče krščanski socialc, sin pa največji liberelec ali socialni demokrat! Tu se ne smeš prav nič izgovarjati na slabo družčino! Zakaj pa otroka, ko je še mlad, ne daš v krščansko mladeniško društvo, kjer mu bodo že dali toliko dela in tudi poštene zabave, da se mu po drugi družčini še sanjalo ne bo.

Če tako delamo in to povsodi izpeljemo, potem bo tudi naš stan smel govoriti o svojem stanovskem in političnem vstajenju! Ravno Kristus, Cerkev, ravno vstajenje Gospodovo nam je porok, da bomo, če bomo po njegovih neminljivih načelih delali, smeli tudi mi na končno zmago upati!

stva, vodovodi, razsvetljava itd. Javen zastop ne sme pri tem iskati dobička kakor kako privatno podjetje. Ljudstvo mora svojo potreboščino po ceni pokriti, ne da bi bilo izpostavljenno izkoriščevanju od strani kapitalizma, uslužbenci morajo pa imeti bolj zasigurani zaslužek, kakor pri takozvanih kapitalističnih podjetjih. Dolžnosti in pravice uslužbencev se pravično razdele. Ako preostaje dobiček, pride v dobro skupnim potrebščinam.

Druga zasebna podjetja bi se pa morala spraviti pod državno kontrolo na ta način, da se določi gotova obrestna postavna mera kot dividenda. Ako je za zasebne dolgoe vpeljan zakon zoper oderuštvo, vpelje se tudi lahko na podjetja, ki neso ogromne dividende. Ogromna dividenda je dokaz nezdravih razmer, da je konsument prevaran, ker mora tako drago plačati blago, da naloženi kapital po pokitju vseh stroškov nese dotičnemu kapitalistu 20 do 30 odstotkov ali pa še več. To se pravi naravnost oderuštvo. Pri tem so pa delavci slabo plačani, trudijo se v potu svojega obraza, da prislužijo tako visoke dividende »kapitalizmu«, ki se niti z mazincem ne gane, da bi kaj zaslužil. Gospodje imajo akcije zaprte v železni blagajni, in kadar pride čas, odstrižejo kupone, ali pa prodajo delnico za pet- do desetkratno ceno, kakor so jo sami kupili. In vendar bi bilo pravično, če bi delavstvo participiralo pri takih dohodkih. Ako bi se določila postavna dividenda maksimalna meja, se odkaže gotovi znesek v poseben rezervni zaklad za eventualne izgube, poseben znesek za pokritje dividende, ako bi v kakem letu padla pod postavni minimum, in gotovi znesek bi se odkazal delavstvu, ki je s svojimi rokami ustvarilo ta dobiček.

Vzgojevalni moment za delavstvo pri taki vpeljavi se ne da takoj oceniti. Ta moment bi naravnost provzročil velikanski preobrat na socialnem polju, izginili bi štrajki, izginila nezačudenost, gospodar in delavec bi bila eno telo. Delavec bi si prizadeval, da bi pridno in neumorno delal, da bi podjetje varoval vsake škode, ker bolj varčen in previden je delavec, tem manj se škode naredi, tem večji je dobiček. Delavec bi bolje izhajal, več zaslužil, si ložje kaj privoščil, ne da bi zavidal kapital in mu bil sovražen. Izobrazba delavska bi napredovala, kajti vsak bi si skušal pridobiti več znanja v svoji stroki, da podjetje, pri katerem on sam tudi participira, bolje uspeva. Gotovo bo nastal, ako zagrizeni kapitalisti čitajo ta članek, hud odpor in ostra kritika. Hujša je kritika, tem bolj se zbristijo pojmi. Zaseben človek, ki s svojim talentom sam dela, sam služi, ta naj ima tudi zaslužek sam. Ako pa kdo drugega ne da, ko v podjetje denar, delati morajo pa drugi, tam naj delavec participira s kapitalistom in gotovo ne bi bila taka ureditev na škodo obema. Vsak štrajk ni prinesel konsumentom, torej tudi delavstvu družega, ko zvišanje cen navadnih potrebščin vsakdanjega življenja, »kapitalizmu« pa vsled zvišanja cen pokritje večjih plač in pa zase — večjo dividendo.

Potovanje v Lurd bo v sredo, dne 14. t. mes., ob pol 8. uri zvečer predaval v veliki dvorani »Uniona« v Ljubljani kanonik Sušnik. Prekrasne barvane skioptične slike bodo kazale prizore iz Lurda. Podobe, ki so že došle v Ljubljano, so tako natančne, da gledalec misli, da je sredi lurskega življenja in znamenitih lurskih dogodkov. Zato v sredo, 14. t. mes., ob pol 8. uri zvečer čitatelji »Naše Moči« vsi v »Union«! Vstopnina k predavanju bo 10 vinarjev za osebo.

Tobačno delavstvo.

Pri dopustih, ki jih je dovolilo glavno ravnateljstvo tobačnemu delavstvu, že kaže svoje kunšti staro kljuse s staroslavim imenom avstrijska birokracija. Določili so, da si delavstvo izbere mesec, kdaj da hoče imeti dopust, dneve pa določi birokracija. Zelo čudno se nam zdi, kakor da imajo nekateri res tako srečno roko, da dražijo delavstvo, kakor se obrnejo, pa ne da imajo mednarodni patent za to. Zasebna podjetja, ki dopuščajo svojim uslužbencem dopuste, uredijo to tako, da si uslužbenci lahko sami izberejo, kdaj da hočejo imeti dopust. Kar je mogoče po zasebnih podjetjih, je izpeljivo tudi v tobačni tovarni, samo dobre volje je zato treba. Udarjene so pa pri tem tudi delavke. Pri prejemalkah so namreč tako določili, da kadar bo šla prejemalka na dopust, bodo morale ostale njene tovaršice prejemalke opraviti njeno delo. Na škodi bodo zato tako prejemalke kakor tudi delavke. Prve zato, ker se bo pomnožilo njihovo odgovorno delo, ki se jim je zad-

nje čase pomnožilo, ker bodo morale delati za tovaršice, katere so na dopustu, druge pa, ker starejše med njimi ne bodo prišle naprej. Za prejemalke na dopustu bi morale prejemati tiste delavke, ki so na vrsti, da postanejo prejemalke, kar bi ravnateljstvo lahko ukrenilo, ko bi ne varčevalo v škodo delavskega zdravja. Delavkino zdravje gotovo trpi, če mora delati več kakor navadno. Gabi se nam, ako v škodo zdravja čez mero izkorišča delavske moči zasebni podjetnik, tembolj se nam pa to zdi grdo, ako to dela podjetnik — država.

Poziv zdravnikom ljubljanske tobačne tovarne.

Ne mislite, zdaj bomo pa padli po tvorniških zdravnikih in jih obdelali. Ne. Hočemo jih le na nekaj opozoriti, da jim olajšamo njihovo naporno službo. Navidezno so to malenkosti, pa le niso, kar bodo zdravniki gotovo priznali. Delovni prostori morajo biti čisti. To zahtevajo tudi predpisi zdravstvene vede. Metla mora delati, da se očistijo tla. A pometati bi se morale dvorane takrat, ko se v tvornici ne dela, ko ni delavstvo po dvorinah. Znano je, da je največji sovražnik človeškega zdravja prah. Nabirajo se v njem zdravju škodljive glivice. Po prahu se vdihavajo jetične glivice in druge. Za to pa ni prav in ni, da se pometajo po dvorinah, ko je še delavstvo v njih. Pometaj naj se takrat, ko delavke zapuste dvorane. Pometalkam naj se zato plača za čas, ki ga porabijo čez delovno dobo pri pometanju. Tobačna režija za tistih par soldov zato ne bo falirala. Zračni naj se tudi takrat, ko se ne dela. Znano je, kako se gleda v naši tvornici na to, da bi kaka delavka ne prišla eno sekundo prepozno, ker bi se menda tvornica za to podrla. Nič čudnega, da delavke zato v pravem pomenu besede dirkajo v tvornico. Vse zapehane, od vročine premočene ti prilete v delavnice, kjer jih čaka preprih, posledica: boleznj na sopilih, protin in druge take bolezni, ki bi jih ne bilo toliko, ko bi se gledalo na to, da se odstranijo vzroki bolezni. Sploh imamo v naši tvornici v zdravstvenem oziru res staroveške razmere. Pozimi vdihavamo smrad od naših zastarelih peči izpred Noetovih časov, poleti pa vročino, ki je neznosna, ker ni skrbjeno za zračenje tako, kakor to zahtevajo moderni predpisi o skrbi za delavčevo zdravje.

Papirno delavstvo.

Z Goričan pri Medvodah. Danes Vas pa prosim, gospod urednik, za nekoliko večji prostor v »Naši Moči«. Namen mi je, da malo »popeglam« naše vrle gospode, ker se mi zdi, da so vendar malo »preveč uljudni« napram svojim podložnim trpinom. Snega in blata je bilo letos po tovarniških dvoriščih in okoli njih do kolen, morda ga radi stavke niso pustili odstraniti. Gospodje vedno tarnajo, kako slabo gre tovarni; mislite si, ti reveži-zadružniki so s pomočjo naših žuljev — naredili samo en milijon čistega dobička! Sedaj je vode dosti, vse tovarne v polnem teku; radovedni smo, če ostanejo gospodje mož-bešeda in izpolnijo svoje obljube? Čuje se, da nas misli zapustiti dični računovodja ali kakor se sam imenuje, baron šef; no, čas bi že bil, saj človek kmalu ne bo vedel, kdo je pravi ravnatelj. Mož je začel celo papir barvat in tehtat učit; službo nočnega čuvaja prevzeti. Gospod ravnatelj je pa celo v nevarnosti, da ga izpodrine. V sredo, 24. marca, je peljal nek voznik s težkim vozom in parom konj mimo naloženega papirja, kjer je na gotovih krajih komaj en meter prostora; tako je zadel v nek zavoj papirja in napravil celih 80 vinarjev škode. Da te navlake gospod baron-šef ne vidi, je popolnoma resnična, gotova stvar, akoravno vsak dan najmanj desetkrat stika tu okoli. Tu je pa opazil malenkostno škodo, za kar pač ne more biti odgovoren voznik. O joj, to je bilo vpitja, da bi človek res mislil, da se bo vsak čas tovarna podrla. Gospod naj se to odvadi, če ne, zna še večkrat požreti par gorkih, ker delavstvo živi v času krepkih organizacij in se ne bo dalo za borni, z znojem in krvjo prisluženi kruhek tako terorizirati. — Naj omenim še nekaj glede volitev v delavsko zavarovalnico. Prav zadnji trenutek je dal naš vrli Kop glasovnice nekemu delavcu, nikdo ni vedel, pri čem da smo. Spekli so hitro za kandidata nekega Tometa. Ta možakar pa pravzaprav ne pripada nobeni stranki; toliko vemo, da se boji cerkve, pač pa sta »Narod« in »Gorenjec« njegova dušna paša. Volili so ga samo njegovi delavci in par nevednežev. Morda zato, ker rad čez prste pogleda, če se kdo od »slabosti« za stole prijema, ker je malo preveč Kolenčeve »vodke« zavžil? Tome pač ne more biti ponosen na bornih, s silo priborenih štiri-

deset glasov. Franc Gomilšek je dobil 98 glasov. Zmagal pa je naš vrli tovariš Jeriha, kateri je dobil 138 glasov. Stavkokazi niso volili, izvzemši enega, in pa Tometa. — Delavci-tovariši, stojmo krepko v boju zoper one, ki nas hočejo zatirati; naznanite takoj vsako stvar »Naši Moči«, ker le ona se postavi nepristransko za naše pravice; podpirajte in pridno naročajte »Našo Moč«.

»Ne boš zatiral nas,
pohlepni krvoses,
naj čuje mesto, zadnja vas:
Boj tebi! ker bratje smo zares!«
Delavec.

Prometna zveza.

Poziv! Vsi člani »Prometne zveze« se s etm opozarjajo, da izroče svoje društvene knjižice društvenim blagajnikom, ker so se pravila nekaj izpremenila, da dobe popolna pravila.

Podržavljenje južne železnice. Po podržavljenju čeških železnic je mogoče, da se prično pogajati tudi s podržavljenjem južne železnice. Ker ima glede na podržavljenje južne železnice besedo tudi Ogrska, vprašanje ne bo tako hitro rešeno. Pogajati se prične vlada z južno železnico že letos.

Grda socialnodemokratska laž. Z veliko gorečnostjo agitirajo sedaj socialni demokrati z lažjo, da plačujejo mnogo višje mesečne doneske člani »Prometne zveze«, kot pa jih plačujejo socialni demokrati v svoje železničarsko društvo. To pa je velika in grda laž, ki ima namen slepiti tiste železničarje, ki ne bero časopisov ali se pa sploh nič ne brigajo za društva. Mesečni donesek je pri socialnih demokratih 1 K 20 v, pri »Prometni zvezi« pa le 70 vin., torej za 50 vin. manjši kot pa pri socialnih demokratih. Za teh 70 vin. pa dobe člani časopis, pravno varstvo in ob času nesreče tudi podporo. Pri socialnih demokratih pa za 1 K 20 vin. ne dobe ničesar. Res pa je, da je pri »Prometni zvezi« mrtvaščina, t. j. da se pobira od članov za vsakega umrlega uda ali soproge od članov po 5 vin. mrtvaščine, da dobe zato nasledniki pokojnika ali pokojnice 200 K mrtvaščine. K mrtvaščini pa pristopi vsakdo le po svoji lastni volji in ga k temu nikdo ne sili. Ni potreba, da bi bil član društva tudi član mrtvaščine. Mrtvaščina je dobrodelna naprava, h kateri se nikogar ne sili. Med tem, ko pri »Prometni zvezi« plačujejo mesečno le 70 vin., pri socialno demokratski organizaciji pa 1 K 20 vin. mesečno, je »Prometna zveza« izplačala že nad 200.000 K svojim članom, kar socialni demokrati ne morejo reči o svoji organizaciji, dasi ravno že obstaja 20 let. Socialni demokrati imajo preveč voditeljev in denar gre tudi skozi preveč rok.

Za penzioniste pri državnih železnicah. Dne 16 marca je bila pri železniškem in finančnem ministrstvu deputacija odbora starih penzionistov in provizionistov državne železnice. Deputacija je prosila ministra, naj se penzija starih uredi po načinu za mlajše penzioniste. Deputacija je jasno narisala ministroma današnji draginjski položaj, na kar sta se oba ministra izrekla, da hočeta podpirati želje starih penzionistov. Posebno finančni minister je obljubil, da bo tako toplo, kakor je svoj čas podpiral želje za izboljšanje uslužbencev državnih železnic, podpiral tudi te želje in prošnje. V istem smislu je zagotovil svojo pomoč deputaciji tudi železniški minister. Oba ministra pa sta zahtevala, naj penzionisti in provizionisti v tem smislu vložijo še en memorandum. Nov memorandum je bil vložen že 19. marca. Še isti dan popoldne se je ta deputacija tudi predstavila samim strankam v državnem zboru in prosila pomoči. Deputacija je kazala na veliko revščino, ki vlada v vrstah starih penzionistov in provizionistov. Mnogokrat so te stari ljudje, ki so svoje življenje žrtvovali za državo, primorani prositi pomoči pri dobrih ljudeh, ker penzija oziroma provizija je tako majhna, da ž njo ne morejo živeti. Povdarjali so tudi, da je mnogo teh penzionistov bolnih in da so v postelji, a da vsled revščine ne morejo poklicati zdravnika in si kupiti zdravil. Penzionisti in provizionisti so pričakovali, da bodo dobili izboljšanje svojega žalostnega položaja že v jubilejnem letu. A nikdo se ni takrat zmenil za stare državne veterane-železničarje. L. 1906. so penzionisti prvokrat vložili prošnjo za izboljšanje, a od takrat je že stotine teh starih mož umrlo, ker smrt je pri teh ljudeh, ki uživajo za svojo zvesto službo, le revščino in lakoto, zelo domač gost. Naj se jih država hitro usmili in priskoči na pomoč zdihujočim in stradajočim

zvestim državljanom in uslužbencem in naj jih ne pusti živeti tako slabo življenje.

Odprava prvega razreda pri osebnih vlakih na Nemškem. Prusko-Heška železniška uprava je naročila vsem direktorjem v teh krajih, naj prično polagoma opuščati prvi razred pri osebnih vlakih. Ta odredba je posledica tega, ker so upeljali davek na vožnje listke, ki je precej visok. Vsled tega so se pričeli potniki voziti bolj v nižjih razredih in opuščati skoro popolnoma prvi razred.

Glavni občni zbor »Prometne zveze« se je vršil v ponedeljek, dne 5. t. m. na Dunaju. Navzočih je bilo okroglo 120 delegatov. Predsednikom društva je bil izvoljen Schwab. Občna zbor je imenoval za častna člana gospoda državna poslanca dr. Benkoviča in Jožefa Gostinčarja.

Okno v svet.

Državni zbor je v zasedanju od dne 10. do 26. marca rešil celo vrsto nujnih zadev. Tako je dovolil vojaške novince za l. 1909. in pa oblastilno postavbo za sklepanje trgovinskih pogodb z nekaterimi balkanskimi državami. Najvažnejši zakon pa je zakon o živinskih kužnih boleznih, vsled katerega bode država povračala škodo za po kužnih boleznih poginjeno živino. Seveda so tudi zelo strogi predpisi za prijavljanje takih bolezni. Zakonski načrt za starostno zavarovanje se je izročilo iznova za to voljenemu odseku. Tudi poslanci S. L. S. so vložili iznova več predlogov, tako Gostinčar za znižanje železniške vožnje za delavce in uradne sluga. Za zidavo železnice Ljubljana-Idrija-Sv. Lucija. Podržavljenje ceste Logatec-Idrija. Dr. Krek: Zidanje železnice Kamnik-Polzela in dr. Šusteršič predlog o podržavljenju notarijata, spremembi društvenega zakona in za slovensko univerzo. Dr. Benkovič pa je izorčil celo vrsto predlogov glede izboljšanja razmer železničarjev in rudarjev. Zborovanja so bila mirna, češki radikalci so le v prvi seji nekoliko vpili proti ministroma Binerthu in Haertdlu. — Dne 26. marca je šla zbornica na velikonočne počitnice, ki bodo trajale približno do 20. ali 25. aprila.

Iz rdečega cvetličnjaka.

Dunajski volivni imenik. Za časa zadnjih deželnozborskih volitev na Dunaju so zagnali sociji velikansk vrišč radi volivnih imenikov, češ, da je na tisoče volivcev izpuščenih. Mi bi o tej stvari ne pisali, ako bi tudi »Rdeči prapor« te stvari ne pogreval. Poslanec Bielohlawek je namreč vložil na ministra za notranje zadeve interpelacijo, v kateri se jasno dokazuje, da je vse to, kar »Arbeiter Zeitung« in za njo drugi listi pišejo, vse izmišljena laž. Tako so n. pr. vpili, da bodo vložili tisoč tožb radi volivnih imenikov. Vložili so jih le 70. Od teh so jih 40 umaknili. In le v dveh slučajih se je dokazalo, da so bile pri sestavi imenika pomote. H koncu vpraša Bielohlawek ministra, ali je pripravljen braniti dunajske mestne oblasti pred socialnodemokratskimi lažmi in z odgovorom poučiti »sodruge« Seitza, da je to le rdeči manevar, ki naj bi zabranil mnogoštevilno odpadanje delavstva od socialne demokracije. Toliko v poduk i »Rdečemu praporju«.

Rdeči teroristi na Nemškem kakor tudi v Avstriji se hudo jeze, da je neko katoliško društvo v Neumarktu na Nemškem vpeljalo neko katoliško glasilo obligatno med svoje člane. Kdor ni naročnik tega lista, ne more biti član društva. Rdeči bratci pa ne pomislijo, kako sami delajo in da jim ni prav nič na tem, da vržejo iz dela vsakogar, ki ne prlpada njihovim organizacijam in ni naročnik njihovih »Šmirblatov«. Pritem pa prav nič ne vprašajo, če je dotičnik morda družinski oče in če ta družina morda strada. Pogledajte le kako vi terorizirate po železnicah in tovarnah. Pa ni vam dosti samo to, da zahtevate od vsakogar visoko tedensko ali mesečno članarino in tudi še naročnino za razne liste, zraven tega še pobirate obligatno prispevke za razne fonde, ki jih je polno, o katerih pa nihče ne ve in računov ne vidi. Le tiho, ker terorizirate vi, zraven pa še goljufate!

Še eden. Vneti agitator »sodrug« Czermak je bil obsojen pri c. kr. okrajnem sodišču v Brnu na dva meseca ječe. Ni nam znano, ali se je šlo za »kaso« ali za kak drug denar. Vendar priobčimo slučaj, da se spozna pristaše oziroma »sodruge« »najbolj poštene« stranke.

In zopet eden. Leta 1895, dne 18. junija, je izginil blagajnik društva »Deutscher Holzarbeiter-Verband« sam Bog ve kam, njega in sodruge pa ni sram. Za njim so ostali žalujoči delavci. Tudi mi jim izrekamo, sicer pozno, so-

žalje in upamo, da so se že davno spametovali in zapustili delavstvo o(ne)srečujočo stranko rdečkarjev.

Povsod nazaj! Lepo nazadovanje kaže socialna demokracija v Avstriji in v »blaženi« Nemčiji. Da pa tem ne dela Italija sramote, dokazuje »sodrug«, strankin tajnik, poslanec Morgari v sledečih številkah: Leta 1904 je bilo 1320 rdečih krajevnih skupin s 45.800 članovi. Leta 1905 jih je pa bilo le 1208 s 33.900 članovi. Leta 1908 pa zopet kaže lep korak nazaj. Vseh članov je le še 31.600. — Ravno tako, kot število članov pada tudi število dohodkov in — sleparij. Blagajnikom in tajnikom »pri srcu pa jim je hudo«.

Priporočamo našim rodbinam KOLINSKO CIKORIJO.

Dobroznana deželna lekarna
pri
„Mariji pomagaj“
Ljubljana, Resljeva cesta št. 1
poleg jubilejnega mostu
Mr. Ph. Milan Leusteka
priporoča:

Antiseptična Melousine-ustna in zobna voda	—50
Tannochin-tinktura za lase	—50
Železnato China-vino, velika steklenica	1-20
Želodec krepujoče vino, velika steklenica	—80
Planinski zeliščni sok, steklenica	—50
Odvajalne kroglice, škatljica	—21
Želodčna esenca, steklenica	—10
Melousine-mazilo in milo za lica	—35

A. Lukič Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice
Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert
Ljubljana, Prešernove ulice
priporoča
svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

SL. OBČINSTVO SE V LJUDNO PRIPOROČA
SPECERIJSKA TRGOVINA
IVANA TONICH
TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga
konfekcije za gospode in
dečke kakor tudi vedno zad-
nje novosti za dame in de-
klince. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin,
pričetih in izvršenih žen. ročnih del. idrijskih
čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:
rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg šte. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj torej brezplačno dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven
rotovža, lepo tiskano deset
zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno
razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta šte. 8, pritličje

lastna glavica K 354.645.15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure
zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

$4\frac{1}{2}\%$

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik
od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne
da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko
stroko spadajočih naročil, kakor
povečavanje, reproduciranje, foto-
grafiranje tehničnih predmetov,
interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v
največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. de-
želne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Augusta Viktorie	nosil 25.000 ton
Amerika	24.000
President Lincoln	20.000
President Grant	20.000

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi
direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo
samo 1½ dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov
po celi črti od avstrijske meje (Eger, naprej).

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 V Ljubljani
prel. g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2
prel. g. Jos. Černe. Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo iz-
redno veliko zalogo fouratur. — Glavno za-
stopstvo za Kranjsko zalogo strun za nihalne ure
v vseh dolžinah in debelostih.
Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramo-
fone in igre.

Pozor, slovenski delavski društvo!

Kupujte svoje potrebščine pri znani
in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri
najnovejše blago za ženska in
moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12. ure po $4\frac{3}{4}\%$, to je: daje za 200 kron 9 kron
50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot
gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje
prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r.,
predsednik. podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

izvrstno marčno pivo

Najstarejša svečarska tovarna. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu
zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče

voščene zvitke, izborni med-pitanec
koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni
velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča
in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska
modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19
se najtopleje priporoča.
Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina:
Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka:
Martinova cesta 24

Velika zaloga špicerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.
Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.
Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.